Земеделие

1. Заседание на Специалния комитет по селско стопанство на 20.01.2025 г. СКСС обсъди преразглеждането на процедурата за уравняване с оглед на изпълнението и необходимостта от допълнително опростяване. ЕК увери, че опростяването е високо в дневния ред на ЕК, затова има специален вицепрезидент. Основният фокус е върху опростяване за фермерите. Комисията вече е направила значителни опростявания, което се очаква да бъде съвместно упражнение с ДЧ. ЕК счита, че е изпълнила заложеното в Пътната карта за опростяване, приета в резултат на протестите на фермерите. Стабилността и предвидимостта за фермерите остават приоритет. Редица ДЧ напомниха за писмото до комисаря относно опростяване на процедурата за уравняване на изпълнението и искането разликата между планираните и реалните единични суми да не бъде използвана като основа за уравняване. Предложението от ЕК за гъвкавост в рамките на 2% не е достатъчно. ДЧ предложиха повече гъвкавост по отношение на СП и приложимите процедури, включително само най-важните промени да са обект на пълна процедура за одобрение. Някои ДЧ, включително България, призоваха за баланс между екологичните изисквания и продоволствената сигурност. България предложи да има преходен период при отчитането на индикаторите през първата половина от изпълнението на Стратегическия план и премахване на количественото определяне на отклоненията между планираните и реализираните единични суми или премахване на системата за финансови санкции. България подкрепи в обхвата на еко схемите да се финансират нововъведени или определени съществуващи в законодателството изисквания и възможността плащането по еко схемата да надхвърля компенсаторния характер като осигурява допълнителен стимул за фермерите. На заседанието ЕК представи последните развития в областта на търговията. През последните 10 месеца вносът и износът от ЕС се увеличават в сравнение с 2023 г. Основните търговски партньори остават Великобритания, САЩ и Китай. Споразумението с Меркосур беше подписано в края на 2024 г. и предвижда двустранно отваряне на пазарите на двата блока, а интересите на ЕС са защитени по балансиран начин. ЕК работи по прегледа на DCFTA с Украйна. Сроковете са кратки, за да се гарантира плавен преход от АТМ мерките. ДЧ отбелязаха значението на регулярния преглед на СТТ и техния кумулативен ефект върху пазара на ЕС. Няколко ДЧ отбелязаха, че не трябва да се предвиждат компенсации за фермерите, а трябва да се защитават по-ефективно техните интереси. България подкрепи извършването от ЕК на проучване относно тарифните преференции, както и подробно изследване на чувствителните сектори, на комбинирания ефекти на СТТ върху пазарите, политическите аспекти на СТТ, екологичните и социалните последици от по-голямото отваряне на пазара за трети страни и създаване на система за редовен мониторинг на ефектите от търговските споразумения. Наред с компенсациите за фермерите трябва да се прилагат и търговски защитни мерки.

2. Европейците, земеделието и ОСП: Общественото мнение през 2024 г. Проучване Евробарометър, проведено от Европейската комисия, показва силна подкрепа за земеделието и ОСП. Според данните, 92% от европейците смятат земеделието и селските райони за важни за бъдещето на ЕС, като 52% ги определят като "много важни". Осведомеността за ОСП достига рекордни 78%, като 13% познават подробностите, а 65% са чували за нея. Ключовите приоритети на ОСП се радват на силна подкрепа – 94% посочват гарантирането на стабилно снабдяване с храна, 91% подчертават значението на устойчивото управление на природните ресурси, а 90% подкрепят укрепването на ролята на фермерите. Въпреки тези постижения, 75% от гражданите смятат, че фермерите трябва да адаптират производствените си методи, дори с риск от по-ниска конкурентоспособност. Финансовата подкрепа за фермерите се разглежда положително – 56% я определят като "достатъчна", докато 27% я смятат за "недостатъчна". Въпреки това, 46% от анкетираните искат увеличение на средствата през следващото десетилетие. Освен това, 88% подкрепят продължаването на субсидиите за екологично отговорни земеделски практики. Проучването ясно показва, че ОСП е възприемана като политика, която не само подкрепя фермерите, но носи ползи за всички европейци. Докладът подчертава важността на устойчивото развитие, климатичната адаптация и сигурността на храните като ключови приоритети за бъдещето на ЕС. Проучването може да бъде намерено тук.

3. България, земеделието и ОСП: Общественото мнение през 2024 г. Във връзка с проучването „Европейците, земеделието и ОСП“ - 52% от българите смятат, че земеделието е „много важно“ за бъдещето на ЕС, но това е спад с 8% спрямо 2022 г. В същото време, 40% го определят като „достатъчно важно“, което е ръст от 5%. Климатичните промени остават основен фокус: 42% от българите и 49% от европейците посочват, че екстремните метеорологични явления влияят върху продоволствената сигурност. Над половината от българските респонденти (52%) подкрепят промени в земеделските практики за справяне с климатичните предизвикателства, дори с риск за конкурентоспособността на сектора. ОСП е разпозната като инструмент за осигуряване на безопасна и устойчива храна от 68% от анкетираните в България, докато 56% смятат, че финансовата подкрепа за фермерите е на подходящо ниво. В сравнение със средните стойности за ЕС, българите остават по-скептични относно въздействието

на политиката върху всички граждани. Рисковете за продоволствената сигурност, идентифицирани от 42% от българите, включват климатичните промени, недостига на ресурси (30%) и геополитическите конфликти (28%). Важно е също, че 60% от българите отдават приоритет на местния произход и традициите при избора на храни. Проучването подчертава необходимостта от по-активна комуникация относно значението на земеделието и устойчивите практики за посрещане на бъдещите предизвикателства. Проучването (част България) може да бъде намерено тук.

4. На 23 януари 2025 г. се проведе изслушване в Сената на САЩ за номинацията на Brooke Rollins за Секретар по Земеделие. Основните акценти в дискусията включваха търговските политики, подкрепата за американските фермери и стратегиите за справяне с икономическите предизвикателства в сектора. Глобалната търговия беше централна тема. Разгледан бе търговският дефицит от 45 милиарда долара за земеделски продукти и необходимостта от разширяване на достъпа до международни пазари. Също така се подчертаха рисковете от ответни тарифи и конкуренцията с други страни, като Бразилия, които създават предизвикателства за американските производители. Въпреки че беше обсъдена важността на търговията, в изслушването липсваха конкретни препратки към Европейския съюз или отношенията между САЩ и ЕС в земеделския сектор. Brooke Rollins акцентира върху необходимостта от подкрепа за фермерите чрез нови възможности за износ, подобряване на инфраструктурата в селските райони и ефективно справяне с природни бедствия и заболявания по животните. Тя подчерта и значението на балансирани регулации. Изслушването може да бъде видяно тук.

5. Евродепутати изпратиха писмо до г-жа фон дел Лайен за балансиран подход при либерализацията на търговията с Украйна. В писмото, подкрепено от редица членове на ЕП, включително Андрей Ковачев и Илия Лазаров, се обръща внимание на опасенията на селскостопанския сектор в ЕС и необходимостта да се гарантира, че бъдещите търговски отношения между ЕС и Украйна няма да засегнат непропорционално европейските фермери и производители. В писмото се отбелязва, че от въвеждането на автономните търговски мерки (АТМ) през 2022 г., значителни обеми украински селскостопански и хранителни стоки навлязоха на пазара на ЕС, като значително дестабилизираха цените и подкопаха пазарните възможности за много европейски фермери. Съществуващите предпазни мерки в Регламента за АТМ са неадекватни, праговете са твърде високи, особено за захарта, птичето месо и царевицата, докато други силно засегнати сектори като пшеницата и ечемика остават без никаква защита. Способността на Украйна бързо да разширява производството в други сектори увеличава заплахата. В писмото се настоява, при преразглеждане на условията на Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна, да не се позволи да се отиде твърде далеч в либерализирането на търговията с Украйна и се отправя призив ЕК да възприеме балансиран и устойчив подход, който отговаря на нуждите на селскостопанския сектор на ЕС, като същевременно продължава ефективно да подкрепя Украйна.

6. Покана за представяне на предложения за популяризиране на европейски селскостопански хранителни продукти на ЕС. На 22 януари т.г. ЕК публикува покана за представяне на предложения за популяризиране на европейски селскостопански хранителни продукти на ЕС, с краен срок за кандидатстване 23 април 2025 г. и планиран бюджет от 132 милиона евро. ЕК организира провеждането на информационни дни, в Брюксел и онлайн, на 29 януари и 30 януари 2025 г. Потенциалните бенефициери се приканват да присъстват, за да получат информация относно възможностите за финансиране и процеса на кандидатстване. Повече информация може да бъде открита на следния адрес: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures/promotion-eu-farm-products_en#annualworkprogramme

ОСП след 2027 г.

7. Бавария и Полша се обединяват срещу сливането на бюджетите за ОСП и Кохезионна политика. Варшава и Мюнхен подписаха съвместна декларация против предложението за сливане на бюджета на ОСП и Кохезионните фондове в единна програма, управлявана от националните правителства. Подобно преструктуриране би засегнало над 60% от бюджета на ЕС, прехвърляйки контрола върху средствата на държавите членки чрез национални планове. Полша се противопоставя на реформата, позовавайки се на принципа на субсидиарност, който изисква решенията да се вземат възможно най-близо до гражданите. Министърът на земеделието на Полша, Czesław Siekierski, и неговата баварска колежка Michaela Kaniber предупредиха за големите рискове от „ренационализация “ на бюджета на ЕС. Бавария и Полша споделят сходни позиции относно разпределението на средствата по ОСП, като дават приоритет на малките семейни ферми. В същото време министри от източните германски провинции се обявиха против ограничаване на директните плащания за големите ферми. Предстоящите избори в Германия през февруари ще бъдат решаващи за това дали Бавария ще успее да наложи своите искания в националната политика. Тази коалиция подчертава нарастващото напрежение около бъдещото разпределение на бюджета на ЕС.

Ветеринарни въпроси

8. РГ Животни и ветеринарни въпроси (CVO) проведе редовно заседание в Брюксел на 21-22.01.2025 г. Заседанието е първо за Полското председателство на Съвета на ЕС и се предхождаше от полудневна среща на ЕК с CVO на ДЧ. На срещата с Комисията се обсъдиха важни и интересни въпроси от ветеринарната сфера, сред които използването на ИИ за проследяване на на животни и храни, опростяване на формата за докладване относно контрола на салмонела, приемането на нови правила за нетърговското движение на домашни любимци, надзора на СЕГ и приемане на стратегия относно заболяванията син език и епизоотична хеморагична болест. Дневният ред за заседанието на РГ CVO на Съвета беше интензивен и дискусиите включваха въпроси свързани с работната програма на полското председателство, Световна организация за здравеопазване на животните, 46-та Генерална сесия на Европейската комисия за контрол на болестта шап (EuFMD), процедура за предварителни документални проверки на пратки живи животни износ от ЕС за Турция, проблеми при износа на живи животни и животински продукти за САЩ, оценка на законодателството за здравеопазване на животните, хармонизиране на доклдваните на данни, значението на частнопрактикуващите ветеринарни лекари за спиране на разпространението на болести по животните и борбата с антимикробната резистентност, съществуващи проблеми, свързани с нерагламентираното използване на еднокопитни животни в хранителна верига и др. Дания предложи РГ да обмисли възможността за прехвърляне на финансирането на ветеринарните програми и спешните мерки от Програмата за единния пазар към ОСП. Германия предостави актуална информация относно огнището на шап, а Полша информира за разрастващ се проблем по отношение на ситуацията с разпространението на бяс в регионите в близост до границата с Украйна.

Рибарство

9. Оформяне на Европейския пакт за океаните: Комисията стартира “call of evidence”. Процедурата на консултации ще продължи до 17 февруари 2025 г., като Комисията очаква да получи широк кръг от приноси от заинтересовани страни, експерти и граждани. Събраната обратна връзка ще бъде използвана при оформянето на Европейския пакт за океаните, който Комисията има за цел да представи по време на 3-тата конференция на ООН за океаните през юни 2025 г. Европейският пакт за океаните е насочен към един по-широк, интегриран и холистичен подход в управлението на океаните, като призовава за поддържане на здрав, устойчив и продуктивен океан, като успоредно с това подчертава значението на устойчивата и конкурентоспособна синя икономика, включително рибарство и аквакултури. Участието в публичната консултация е достъпно от тук.